

Latweeschu Awises.

51. gaddagahjums.

No. 22.

Dreschdeenā, 31. Mai (12. Juni).

1872.

Redakteera adreffe: Pastor Sarranowicz Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.
Ekspedizija Bosthorn k. (Reyher) grabmatu bobde Jelgawā.

Rahditajs: Wisjaunafahs sijnas. Daschadas sijnas. Keisars Pehteris I. tas Leelais. Jauns telegrafs. Jauna grabmata. Jaunekla dohmas wakkara pee Wentas. Wisdeggun pappu. Utbidas. Labbibas un pretschu tingus. Sluddinafchanas.

Wisjaunafahs sijnas.

Berline. Wahzu walfisrahte nospreestam jaunam likkumam par Jesuitem zellahs wiffadi eemesli preetscha, ta ka Wagener k. nobrauzis us Warzin pee sirtu Bismarku. (Schis jaunais likkums nolcet, ka katrs, kas Jesuitu ordenam peederr, no Wahzu pawalstneezibas irr isflehgts un tamdeht katru brihd no Wahzsemmes rohbeshahm war israidihst tapt.)

Liwadia 26. Mai. Mubhu augstais Keisars 25. Mai wakkara no scheijenes labba wesseliba atkal us Pehterburgu aifreisojis. Keisarene Majestete ar leelstenti Digu wiinu lihds Ddessa pawaddija.

Jelgawā 26. Mai wakkara pulksten 8 sakaja cela kahda ehrbehrigi iszehlahs ugguns un tik ahtri isplahstijahs, ka jehschu uggunsdsehseji ar sprizzehm steigshus ween nahza, tomehr tas namis un kahds stallis jau stahweja pilnas leesmās. Deewa laime, ka nebij nekahds wehjsch, jo zittadi pee ta leela uhdens truhkuma ugguns gan leelu leelo flahdi buhtu wadarrijis. Bet Deewas seheloja un ta uggunsdsehsejem 1½ stundu laika isdewahs ugguni atkal apdsehst. Tik weena pufse no ehrbehriga dabuja uodegt. 28. wakkara atkal uggunsgrahls pilsehta tappa simehst, bet gohds Deewam, tad wiffi faskrehja, ugguns jau bija apspeests.

Rihgā 24. Mai Wissemes landags sawus darbus usnehmie; landaga spreddiki turiejis Wid. zeen. generalsuperdents Dr. Christiani par Keem. 12, 16—18.

— No pilsehta garnisones irr saldati nosubtiti us Rehsehmu un zittahm pufsehmu, kas zaur negatfu sapohstitas, un tur apfopheju rohlas irr lohti wajjadsgas.

Jelgawas-Moschaitu dselzselch irr jau buhwē nemts, ka dsiedams, tad pehz 14 mehnesehem tas buhschoht gattams. Jelgawneeki nu atkal spreedsch schurp un turp, waj zaur schu jaunū dselzselka gabbalu Jelgawas pilsehts pats sawā dschwē zelsees waj ees atpakkal. Lihds schim irr flaidri redsams, ka zaur Rihgas weeglu wafneegschanu par dselzselku Jelgawneeku andele irr stipri us Rihgu aifslidhejusi. Zaur jaunū lihniū Jelgawai arri mas spehj flahst nabkt, jo buhs tad wairahk tik zauri brauzama weeta. Salka, ka Jelgawa tik weenigi zaur to warretu usplankt, kad tur wiswiffadi leeli fabriki tapru zelti un tee tur jo labbi isdohtohs jo platschi nebuhtu tik dahrgi, buhw materialu un strahdneeki dauds lehtaki dabujami. (R. 3.)

Par 10. Mai aukas breefmahm dsirbedami teesham daschi lassitaji jautahs, no kam gan tahdi weefuki zellahs un sawu

leelu spehku dabuhn. Winni zellahs no tam, ka gaisa sagad-dahs weena wehja straume pret ohtru un laujotees wesselu gaisa floghu ka ar kibli dsenn us kahdu pufsi. Wiswairahk mehds rastees 2 tahdi trekteri, weenam spizzais gals us augschu, ohtram us appatschu. Greeschotees gaisa tohp ar breefmigu spehku us preetschu dsihst un weefull rauj lohtus no semmes, pohsta ehlas un gaisa greesdams un semmē sweesdams darra ne-apraktamas breefmas. Tapar ka us saufas semmes, ta arri us juhras un zitteem uhdeneem schahdi weefuki daudskahrt irr peedschwoti. (Landhose — Wasserhose.)

Mastawas Tschudowa flossleri pee Pehtera gohda swehtku swehtschinas buhs arri redsama ta leela 1689. g. drullata ewangeliju grabmata. Wiina irr 3 pehdas garra, gandrihs 2 pehd. platta, un swerr 6 pohdi; wakkars irr aplikts ar selta plahtehm un pascha wirsu irr 7 dahrges smaragda almini un wehl zittadi dahrgumi flahst, ta ka schi grabmata tohp us pus millionu rubl. wehrtibas rehkinata.

Ddessa karstums schimms deenas gahjis lihds 42 grabdeem. S.

Daschadas sijnas.

No eetschsemmehm.

No Saldus. Us Kurjschu Gailu fainneeka usmud-dinaschanu Saldus meesta 16. Mai sapulzejahs daschi semkohpi un norunnaja semkohpibas beedribu zelt. Strikku muischas barons v. Behr k. nolassija Dohbeles semkohpibas beedribas likkumus un fonahzeji tohs par derrigeem peenehma, tiklai reitahs punktes pahrgrohsija. Kalna muischas barons v. Recke k. usnehmahs no Kurssemes zeen. gubernatora k. isluhgt atwehleschanu sapulzes us preetschu noturreht, kameht argsta waldischana apstiprinahs semkohpibas likkumus. Nahlama sapulze buhs Augustā, ja lihds tam laikam atwehleschana pahrnahs.

Wehl no Saldus. Nakti no 12. us 13. Mai pulksten 1/22 iszehlahs Saldus meesta Ladoweka nammā ugguns un ja preetschschahwa brahlis nebuhtu ar aplam pahrdrohfschu strahdashanu flahsbuhdamus us lihdseschanu usmuddinajis, tad neween namis, bet arri zittas ehlas buhtu uodegguschas. Isdesa tiklai weens gals un flahde nau leela. Namis effohht ohtra Pehterburgas ugguns apdrohschinaschanas beedribā apdrohschinahst. — Zau preetschschahdahm nedekahm namis bij pee ugguns lizzis, bet mahju laudis to ahtri apdsehfa; ka taggad ugguns zehlfeses to flaidri nesinn. O. S.

No Breefules. 8. Mai bija pee mums breefmiga wehra un krusa pahstaigaja no Leifcheem par Kalletem

un Vormsachteem nahfdama, dauds lohguš sadausidama, jumtus un fwehtitu seemas sehju pohstidama, muhfu pagasta wakkara puffi. Kruffas graudi fwehrufchi lihds 3 lohbes un effoht bijufchi ihsti leddus gabbali. Seemas labbibas lauki pawiffam nomaitati, jo labbiba, kurra fwehtdeen wehl stahweja, ka firds no preefa lehza to usluhfojht, irr taggad fakappata; arri waffaras sehja irr pohstita. Sibbens daschās weetas lohkus un alminus fapabrdijis. Preekulē 12 mahjās seemas sehja gan pa dollai, gan arri pawiffam nomaitata. Schi wehtras un kruffas struhle irr aijnemufi fchōhs pagastus: Skalletus, Vormsachtus, Preekuli, Paplofus, Wirgu, Sufu, Gaweefni, Bunku, Uffailus, Isreedi, Tadaikus, Raibomuischu un Padohni. — Ohtā deenā effoht arri muhfu nahburgi rihta puffē (Bachtineeki) zaur lohti bahrgu laiku zeetufchi. Muifchās mohdere, kas pallabban sohflenus no bahrga laika glohbusi, tappufi no pehrkōna, kas tuwā almini eefpehris, tā aptreelta, ka ta tā mirufi palikufi gulloht pee nosperiteem sohflenineem. Pehz wairahf kā stundas ta tur effoht atrasta. Tulihf ftehhufchi pehz muhfu daktera lunga (3 juhdses), kas pee nelaimigahs aibbrauja un to lohti wahju atradda. Zerriba effoht, ka ta tappfoht weffela. — Wakkar riht (10. Mai) starv p. 3 un 6 atkal leela wehtra, bet bef kruffas ar pehrkōni pee mums plohsijahs un daschu staltu lohku isfaknoja, daschaj ehla juntu maitaja. Auffs sibbens pa telegrafa drahtem muhfu bahnuhicha telegrafa kanzellejā eefpehra; laime ka telegrafists to brihdi nebija kanzellejā. Melaime nekahda nenotikka. — Kant jel arri muhfu puffē lautini wairahf kruffas beedribā eedohtōhs, tad dascha jauka zerriba neisgaiftu. Daschi turr par grehlu tahdā beedribā eedohtees, zaur ko gribboht Deewa rohlai isbehgt. Bet Deewa rohka pateefi neliktees faistitees un beedribā eestahdami laudis til fabeedrojahs us to, ka lai arri wiffi isfargatee noleef fawu artowu preeksch tam, ka warretu tahs behdu affaras schahweht, ko kruffas pohstis atnesē. — Keepajneeki fataifijufchees Leela Pehtera dšimfchanas deenu leeliski fwinneht, ne ween paschā pilsehtā, bet arri nodohmajufchi pa dselzefku pee mums atbraukt, Preekules parkā un biršēs, paschā jaukā dabbas klehpi preegatees. g.

No Dohbeles puffes, 15. Mai. Waffara mihta, zil tu effi jauka! Bat wezzi laudis newarr atzerretees, til jauku waffaras eefahlumu peedfihwojufchi kā schogadd. Barram gan pateefi teikt, ka par Jurgeem kumeksch jahle jau warreja paslechtees. — Rudfi un kweefchi aug kupli un preezigi. — wispahrigi rehkinohf — labbaki kā pehrn. Agrakt fehta waffareja lohti braschi aug, ihpafchi firai jo teizami. Abholinsch un seens, kā zerrams, buhs par daschu gaddu pahrohfs. Zeetus mums nau truhjis; bet arri daschu reifi it ar bahrgem pehrkōna gaisseem muhs apmeklejis.

— Dohbeles wezzā brunneneku pilli teef jau sahfts strahdaht, fataifihf wiffu gattawu preeksch lohpu israhdischanas, ko Junija te noturrehs. Kā isfluddinaschanas laffam, komiteja irr ihpafchu nodalku preeksch semkohpibas maschineem un rikteem, kā arri preeksch bitteem un bischu fohpfschanas derrigas eeriktes iistahdischanas, lohpu israh-

dischanai peeweenojufe. Tad til nu fataififimees, weddifi israhdiht, ko spehjam un prohtam, arri flattitees un mahjitees ko zitti mums preekschā zels.

Wehlam komitejai augstu laimi, eefahktu darbu pehz patifschanas, semkohpibai par labbu, iwest! J. S. B.

Par 10. Mai breefmahm laffahs wehl arweenu sinuas no mallu mallahm til lab par to kruffas mahkuli, ka arri to wehtras kulli, kas pohsta sleedi willdama zaur Widsemmi gahjufi. Pehz tahm Rihg. aw. atnahkufschahm sinuahn leelahs, ka kas pehrkōna un kruffas mahkulis ar kahdi 5 juhdses plattumu irr sneedfis us 20 juhdschm no Rihgas us Walmeera puffi. Jo breefmiga irr ta wehtras kulle bijufi, kas kā tumfchi melus duhmu stabs no 1/2 werstes plattuma kahdas 10 juhdses tablu plohsijufees no Allaschem un Sigguldes brihschem greefdamahs brihscham gahsdama par Kempfi, Utmali, Kahita m., Meira m., Kalna m., Bluffi, Seltelalui, Weifemanna m., Preekuli, Keepasmuifchu, Starti us Murresmuifchu (Rubbenes basniza nau wis aistikka). Simtutuhfshofchi to refnaho lohku irr israuti, falanfili, ehkas fagahstas un dascha zilwefu dsihwiba pohstā gahjufi. Balki un dehti irr wairahf kā pa puswersti aiffweesti; pee paschās semmes nau nezil pohsta notizzis. — Us Allaschu kappeem behrineeki patlabban bijufchi kahdu behrinu apglabbajufchi un freiguschees pappahni kluht, bet tappufchi no aukas weefula fagrabhti, zitti gaisfā usweefi, zitti pa semmi welti, zitti no krihtofchem lohku sarreem noffifi. Masa 12 gaddu meitenite tappufi us 30 affes tablumu aiffweesta un us weetas noffista, tapat weena feewa us gannibas un meita, kas patlabban kartappelus stahdijufi. Bef tam wehl dauds zitti stipri fadraggati. Weefula spehls irr til leels bijis, ka 5 pehdu bees ar kalki muhrehis ofminu wallis ap kapsehti irr isahrdihts, sirgs ar wiffieem ratteem irr par muhri pahrfweests kappu eefschpuffē. Un ar tahdu spehlu schis stabs irr gahjis fawu zellu, ka breefmas wiffas tahs sinuas laffoht.

Behterburga. Sem domehnu ministera preekschschedeschanas buhschoht ihpafcha komiffione nemt smalkā ismekleschanā wiffu semkohpibas buhschanu Kreewusemmē, waj atlezz wiffi tee augli, ko jaunū laiku pahrlabbotas eeriktes gribb audfinaht. Gribboht arri prahtigus padohmus no daschadahm puffehm falaffihf un labprahf eewehroht.

— Jaun-Kreewijas damstuggu beedriba (no Schmidt k. zelta), kas gribb us melnahs juhras un Usowa juhras un pa tahm peederrigahm uppehm isgahdaht weeglafus zellus preeksch reisneekem un prezzehm, irr 28. April apstiprinata.

— No Ribinskas nahf lohti pulka millu pa dselzefku us Behterburgu. Par rudsu pohdu tur maksaja 32 kap. f.

— Listes par gwardijas un Behterburgas kara spehka aprinki israhdoht, ka isg. gaddā il no 1000 saldateem irr flimmi bijufchi 460 un mirufchi 18. Tapehz tad effoht wiffieem wirswaddoneem usdohs mekleht pehz tahm wainahm, ka til dauds saldatu flimmo un mirst, un us to spehzigako par to gahdaht, ka winnu weffeliba tohp lohpta. (Kr. pas.)

— Lai domehn ministerijas darbi semkohpibai par labu jo kreetni seltu, tad winnas konsellā (padohma dewejds) tapšchoht wehl zitti kungi klahht nemti til lab no tabdeem, kas jau stahw walsts amatōs kā no zitteem, kuru šaprattiba waldibai rahdisees derriga. (Musk. aw.)

— Generalschtaba akademiāi šhinnis deenās winnas gohda lohzeklis Moltke grafs no Berlines atfuhstijis sawu bildi zilweka augumā leelu un turklahht lohti wihligu grahmatu, kurrā kuhds, lai par kaunu nenemmoht, ka til taggad spehjoht atbildeht us tabm sinnahm, ko winnam pefuhstijuschi. Bet Beeline lohti grubti bijuschi atrohdamī tahdi, kas kreewu rakstu prohoht un winnam warrejuschi wissu istulkoht. Bet taggad tahs sinnas isluhlojis newarroht wahrdus atrast, kā usteikt wissas tahs slawenahs eeriktes, preekšč kreewu wirfuceku kobra. S.

Sinna un luhgšana. Nihgas Wahzu awisēs Nr. 97 Nihgas lohpu aistahwefšanas beedriba isfludina, ka Widsemme, Serbes kirspehtē mahzitajs Keuslera k. jau kahdus 2 gaddus atpakkaf, sawai draudsei un ihpafchi fohklas behrneem effoht dewis cepashtees ar teem no zeen. ministera k. isloisteem lohpu aistahwefšanas likumeem un ar lohpu aistahwefšanas beedribu teizamū puhliu un darbu un teem pee firds lizzis, zil tas Deewam patihkams par to ruhpetees, ka mehneem lohpineem nekahdas mohkas un pahrestibas nedarra. Mahzitaja labba sehkla kriita us augligu semmi. Jau wehnajā gaddā, no mahzitaja us to usweddinati, labba teesa fohklas behrnu sawā starpā apnehmahs zeeti ween wissus lohpu aistahwefšanas likumus tureht. Us tahdu apnehšanohs neweens behns nekappa spestis, bet kas to apnehmahs, tas fohlija: tilpat pats tohs norunnatus preekškrakstus ustizzigi tureht, kā arri zitteem pehz eespehšanas nelaut lohpus mohziht, un sawā starpā us to raudsiht, ka kates no winneem zeschi ween tahdu sawu apfohlischanu turra. Ja kahds to pahkaphj, tad tam to buhs bes leegšanashs isteikt un kad pelnijis, dabukn arri kahdu strahpi. Kas no behrneem scho apfohlischanu gribbeja doht, eerakstija sawu wahrdū ihpafchi preekšč tam eeriktetā grahmatā un dabuja sihmi, kurrā winna apfohlisšana bija farakstita tannis 5 punktēs: „fohlohš 1) nekahdu lohpu nemohziht; 2) nekahdu putnu ligdu ne-aistikt; 3) putnus nedf kert, nedf buhikinds eeflohdsiht; 4) nemakškereht; 5) nedf lohkus nedf zittus kahdus stahdus tihfchā prahā jeb kā maitahht.“ Tahdas apfohlisšanas taggad jau 206 behrni parakstijuschi, pr. 117 puifchi un 89 meitas.

Man šhkeet, ka zeen. mahzitajs Keuslera k. ar to, ka sawas kirspehles fohklas behrnus us tahdu apfohlischanu usweddinajis, firsnigu pateizibu pelnijis netil no wissahm lohpu aistahwefšanas beedribahm, bet arri no katra zilweka, kam gohds un lihdsjeetiba kruhtis. Buktu lohti wehlejamš, ka arri pee mums šchā teizamāi preekščsihmei, ko mahzitajs ar saweem kirspehles behrneem dewis, taptu pakaldarrihts un kuhdsam tamdehl no wissas firds tilpat sawus zeen. amata beedrus, kā arri wissus zeen. fohlmeisterus lai tilpat piisehta kā pagasta fohklas behrnus us tahdahm paschahm waj lihdsigahm apfohlischanahm usweddinatu un tā palhdsetu wifisidewigali to Deewam tes

šcham patihkamu lohpu aistahwefšanas leetu us preekšču west. Mahzitajam Keuslera k. tairuiba, kad sawu grahmatu, kurrā scho eerikti sawā draudisē Nihgas lohpu aistahw. beedribai peerahda, beids ar teem wahrdēem: „Kad ši leeta ar gaddeem wairahk un wairahk fohklas buhs lohpta un behrneem pee firds likta, tad us tahdu wihsi taps isaudsinati arween wairahk tahdi draudses lohzekli, kas jau behrnu gaddōs mahzijušees pret lohpineem buht sehelsirdigi un arri šhinni leetā buht par sahli draudses leelakam pulkam, kam ne til bahrga likkuma un strahpes deht, bet no paschas labbas un gohdigas firds eefsch katra raddijuma buhs gohdaht Deewu, to Radditaju paschu.“

Mahzitajs K. Schulz.
Jelgawā, Mai mehn. 1872.

No ahrsemehm.

Wahzsemmes eedshwotaju skaits pehz skaitisšanas 1. Dez. 1871 ir 41,085,916 dwehseles. No tahm dshwo Bruhschōs 24½ millioni, Bairu semmē lihds 5 mill., Sakschu semmē lihds 2 mill. u. t. j. pr.

— Us Wahzsemmes krobna printšcha meitinas kristibahm ir atbrauzis kuhmās Italijas krobna printšchu pahris. Šchi draudsihas parahdischana tohp ar leelu preeku wehrā likta til lab Italiā kā arri Wahzsemme, bet tai sinnamš netruht arri sawu skaugu. Italiija zaur to peerahda, ka šaproht it labbi, no kurrenes wianai reis wajadsihā war tas pahrakais pahihgs nahkt. Italiija arri eeskatta Wahzsemmi par preekšchtezjetaju, ka warretu kattofu basnizas lepno waru til kahlū lohziht, ka laiziga waldiba netohp no tahs turpmahk semminata. Tā tad ir tai leetā abbahm weeni zekki preekščā.

Behnija u. z. w. kahds leetūs bijis, ka weffeli zeemi aifluddinati un lauki šapohstiti un zekki nestaiigajami. Elbes un Nekkara uppes uhdens us 13 pehdū kahpis.

Austrijas keisara mahte Sofka Friderika ir 28. Mai mirrusi. Melaike bij dšimmusi 1805. gaddā.

Franzija. Orleanistu printšchi no Džera to atwehleschānu isluhguschi fennaka kehnina Ludwig Filippa lihki no Englantes nowest us Franziju; arri Kahrta X. mirrona kaulus grib tad us Frantschu kehninu kappem Deni pilsehtā west. Gribb Frantschus pamastim eeraddinahht ar gohdbijaschānu kuhloht us atstumto kehninu zilti, eefahlumā us aifgahjuscheem un pehz us winnu behraem.

Spanijas kehninsch ir no amata atlaidis augsto generali Serrano, kas bij pret Karlistu dumpineekēem isfuhthts; wehl ihsti nesinn, kalabbad; zitti sakka ka ne-effoht wis ihsti pa sawam kungam gahjis. S.

Keisars Behteris I. tas Ceelais

kā winsch sawus sawalsmeekus mohdinajis no garra tumsihas un kuhtribas us garra mohdribu un tiklu strahdashānu.
Decem. 13. 11—14.

Behteris nezeeta, ka winna labakāi apsinnaschāni kaut kas pretti runnāja. Te Rōnigsbergā gaddijahs ka Le Forts pret Behteri runnāja, par ko šchim ahtas dufmas šaktehjahs, tā ka winsch sohbeni no makstihm iswilzīs Le Fortam usbrehza: „Sargi sawu dshiwibu, tur-

rees pretti, es temi nodurſchu!" Kad Le Forts atbildeja: winſch labbaht griibohht no Keisara rohkās mirt, ne kà rohku pazelt pret ſawu Keisaru; tad Pehteris no leelahm duſmahm ſagrabbis, patlabban taiſſjāhs ar ſohbeni zirſt, bet weens no kurfirſta augſtmanneem ar wahrdu Prinziis, nogreesa no Le Forta to nahwigo zirteeni. — Keisars Pehteris tuhlin uſ pehdahm aſſinna, kà duſmu garš winnu bei mehra effohht pahraehmīs. Winſch pateizahs Prinziim par winna apdohmigu prahtu, un ſazzija uſ Le Fortu: lai peedohd, un tad wehl runnaja ſchohs wehrā leekamus wahrduſ: „Man griibahs ſawuſ pawalſtnee-kuſ peewest pee apgajmofchanas un pats wehl ne-efmu mahzijeſ ſawas ahtras duſmas waldihht!" —

Pehteris paturredams to mehriki ſawās azzis, kadeht winſch uſ ahrſemehm reiſojis, iſdeenās eelohpa ſawu garru jaunās derrigās ſinnaschanās. Winſch dauds ſinnaja praſſiht par wiſſadahm derrigahm waldischanas eeriktehm un wiſſu to, ko winſch atradda par labbu un derrigu, to winſch eeraſtija ſawā grabmatā, lai tahdās labbas eeriktēs ari Kreewuſemmē wāretu eewest. Sarunnadamees ar augſti mahziteem profeſſoreem winſch teem praſſija: „Waj gan tahdā ſemmē, kur dſikka tumſiba lauſchu prahtuſ fedj, warr ko labbu derreht, kad tur augſtas gudribas ſkohlū (Univerſitāti) zelt?" Schee wibri apſti-prinaja ſhinni leetā Pehtera zerribas, iſſkaidrodami no paſauls notikkumu ſtahſteem, kà neweena tauta ne zittadi, kà ween zaur eeriktetahm ſkohlahm no prahta tumſibas pee atſiſchjanas ir peewestā. Pehteris ilgodamees apnehmahs preeſch ſaweem Kreewu pawalſtneekeem ſkohlās zelt. Pehtera dedſihgš garš winnam nelahwa meeru; tadeht winſch apmekleja wiſſas weeras kur warreja redſeht mahzitu lauſchu kunſtu darbuſ, ko Kreewuſemmē wehl nepaſinna. Winſch apmekleja arri amatneekuſ, kur pats ar ſawahm azzihm redſeja kahdā wiſhē tee ſawuſ amata darbuſ ſtrahdā. Tē winnam bij dauds ko no jaunahm leetahm redſeht, un dauds par kunſtu leetahm praſſiht, gudroht un dibbinahht. — Tē winſch dabuja eepaſſhteſ ar dreimannu ſmalkeem kunſtu darbeem. Dreimanna amatš winnam lohti patikka. Wehlahht Pehteram ſawā pilli bij paſcham ihpats dreijbentis, pee kà pa brihſcham no ſaweem waldischanas darbeem atpuhſdamees, winſch pats ar ſawahm rohkahm dreijōja.

No Königsbergas reiſōja Pehteris uſ Kūſtrinu, kur winſch apſkattija tohs waktuſ un muhrus un ſkanſtes ar ko pilſehtā apzeetinata, tã kà cenaidneeki apkarrodami to newarr lehti uſwarreht un eenemt. Tē winna garš eenehmahs jaunās ſinnaschanās Kreewuſemmei par labbu. — Inſcheneereem tē bij darbs ar rakſiſchjanu un zeikeneſchjanu kahdā wiſhē apzeetinati krepotti ir zekami.

Tahlahht reiſōjohht netahl no Hannoveres apmekleja Pehteris Brandenburgas kurfirſta atraitni un winnas weitu, kaſ winnu bij luhguſchas winnas apzeemoht. Schihs augſtas dahmas runnaja pa franziſki; bet Pehteris tahm atbildeja un uſ tahm runnaja pa kreewiſki. Kad nu no abbahm puſſehm zits zittu newarreja ſapraſt ko tee runnaja, tad Le Forts bij abbejās wallodās par tuſku. —

Kamehr augſtais weeſſis uſ wakkarinu pee galda meelojahs, tamehr kurfirſteenes muſikanti ſpehleja lehnā balſi daſchadus jaukuſ muſiſkuſ. Kad no wakkarina pazehlahs, tad pawehleja Pehteris lai atnahht wianna muſikants ar wijohli. Sinnams kà ſchis muſiſkis bij brihnum jautrē, pret to kurfirſteenes muſiſki, ko Italeeſchu muſiſku meifteri bij ſpehlejuſchi. Bet Pehterim bij ko paſmeetees par luſtigu iſſjohkofchanohs; jo winſch luhdſa kurfirſteeni un winnas meitu to prinziſſi, lai pehz wijohles ar winnu danzo pa kaſaziſki. Augſtahm dahmahm ſchis dangis tik lohti patikka kà winnahm maſ behdas bij par muſiſki, kad ween ſawam augſtam weeſim par labpatikkjanu, pehz winna pamahziſchjanas dabuja labbi iſdanzotees.

Pehterim nepatikka, kà eedſihwotaji winnam tē parahdija Keiſariſku gohdu; jo winſch griibēja lai neweens to neſinn kà winſch ir Keiſars. Talab winſch pawehleja lai tee pawaddoni no winna atſchirrahš, bet winſch pats ar ſeptineem muſiſchneekeem laidahs zekā zaur Weſtſaliu uſ Amſterdamu. Tē winſch 2 nedelas agrahht atnahza, ne kà winna pawaddoni. Griibedams lai taſ noſlehpums kà winſch Keiſars, nenahht lauſchu azzis, winſch netahl no taſh weetas kur lugguſ buhwe, ihreja ſewim maſu dſihwolliti. Bet jebſchu winſch gluſchi praſti iſturrejahs, tã kà obrigā wiſhē pee winna newarreja ne manniht, kà winſch jeklahdā wiſhē zittahdš ne kà tee zitti praſtee zilweki; tomehr Pehteris pats ſajutia, kà winſch jau effohht paſihts. Pilſehtas rahtſkungi nahza pee winna luhgdami, lai winſch nemm lohteli pilſehtā brangi uſlohtā nammā; bet Pehteris ſinnaja ſawu noſlehpumu ſargahht, turkloht pilſehtneekeem tã atbildeht, kà teem bij jadohma un jatizz, kà ſchis weenteeſihgš praſts zilwekš, newarroht Keiſars buht. — Pehteris te ſtarp ſtrahdneekeem ſtaigadams apſkattija luggu buhweſchanas darbuſ. Schee darbi aiſgrabha winna garru un winſch apnehmahs pats ar ſawu rohku pee luggu buhweſchanas ſtrahdahht un mahzitees, lai warretu pilnigi eenemtees luggu buhweſchanas kunſti un lai warretu ſaweem pawalſtneekeem rahdihht un atſtaht preeſchſihmi, kà darbigas rohkās kattu dſihwes kahrtu pa-augſtina.

Lai tahdš nodohmš winnam lehtahht iſdohdahš, winſch aiſgahja no Amſterdamu uſ Zaardam ſahdiſchu, uſ to weetu kur Hollandeeſchi leeliſki darbojahs ar luggu buhweſchjanu. Schē winſch eegahja ſtrahdneeku pulkā paſlehpis ſawu Keiſariſku gohdu, peedahwajahs par ſtrahdneeku. Upmauzis baltaſ audekka bilſes kahjās un ſarkannu lamſohli muggurā, kahdā uſwalkā luggu ſtrahdneeki gebrhti, neweenam nenahza prahtā kà winſch nau ſtrahdneekš, tahdš pats kahdi tee zitti. Pehteris mahzeja pa hollandiſki runnahht, tik daudj zik ſtrahdneekeem pee ſawa darba jarunna.

Wiſpirmahht Pehteris ſarunnajahs ar teem luggu zim-mermanneem, kaſ winnam praſſija no kurrenes winſch ir?

Pehteris atbildeja: „Eſ eſmu Kreewš. Man griibahs mahzitees lugguſ buhweht, un ja taſ wiſe pateſſiba ko ſawā tehmuſemmē eſmu dſirdejis, kà ſchē effohht tee wiſlabbaſee meifteri, no kà warr mahzitees, tad man nebuhš ſchehl kà tahla zekā, ko lihđſ ſcheijenei atſtaigajis.“

Weens no teem falka: „Nedohma, mihtais draugs, ka strahdneekam tē weeglas deenas, paraug' tur us teem kas strahda, sweedrus slauzidami no peeres; pee muhsu darbeem waijag spehzigu rohku.“

„No par spehkeem runnaht!“ tā Pehteris atbild, „dohmaju ka tahdam plezzigam wihrum kahds es, spehka deewēgan; mannas rohkas pee darbeem eeraddinatas, esmu jau dauds strahdajis. Pats gruhatakais darbs ir weegls, ko ar lusti strahda. Turflaht pehz gruhsteem darbeem ir weegla duffa, jauris prahts un preeziga firds!“

„Tawa taisniba,“ atbild zimmermannis, „muhsu strahdneeki atduffas laikā mahļ gohdigi islustetees. Kad buhfi eeraddis pehz muhsu wihses dšihwoht, tad tew pee mums patifsees.“ Zimmermannis pecliej diwi glahses ar wihtu, pazeldams glahsi: „Dserfim, us labbu draudšibu!“

Pehteris panemm glahsi rohlā: „Us labbu draudšibu!“

Zimmermannis: „Wehl weenu! Us tawa Keisara wesselibu! Taws Keisars muhsu semmes pawalstneekus, kas Kreewusemmē peemih, sīnu zeenaht, winnam muhsu kunstu darbi labbi patih! Lai Deews usturr un farga juhsu labbu waldneeku!“

Pehteris firdi kustinahs: „Lai Deews winnu usturr un farga, lai winnam labbi klahjabs!“

„Kad buhfi usmannihgs pee darba, tad warri pee mums dauds mahzitees. Un tad Kreewusemmē pahrahtuščam tew labbi klahsees. Mehs par janno Kreewu Keisaru effam dauds dširdejušchi, tā winsch ilweenu wihtu pehz fawa nopelna sīnu pagohdinah, neluhtodams us dšimtu un raddeem. — Gemahzēes ween fuggus pareifi buhweht! Waj taws Keisars nepreezasees par tewi, reds-dams ka winna pawalstneeki ar tahdeem pascheem garra spehkeem puščkoti, tā wišfi ahrsemju dšihwotaji. Winsch preezadamees sīnnahs tewi pagohdinah.“

Pehteris: „Nu, zil manā spehla stahw, til mahziščohs.“

Pehteram strahdneeku pulkā beedru skaitls augtin auga un ihfā laikā sīnnaja wišfi meisteri un strahdneeki apbrīnoht to no Kreewusemmes anahkufcho darba beedri. Winna wahrdu „Peter Michailow“ eeraktija strahdneeku grahmata. No wišfeem strahdneekem winsch no rihteem bij pirmais pee darba un wakkarōs pehdigais kas darbu atstahj, ehda tahdu paschu ehdeenu ko zitti strahdneeki mehdsē ehst, wišfadā wišē isturredamees kā prahts strahdneeks. Kahdu reis wakkas sīndās winsch ar zitteem strahdneekem pehz winnu mohdes palihdseja tehrseht un johsoht. Kurram tē warretu prahtā schautees, ka Keisars strahdneeku pulkā peemih?

Tanni masā istabinā tur winsch mahjoja, raddahs gusta, galds un frehsls, ko Pehteris pats ar fawahm roh-fahm taisijis. Winsch pats eepirka fewim maifi, galku un kas pahrtikkai waijadšihgs un pats ar fawu rohku fewim fataifija wirrumu. Wakkarōs no darba peekufufcho falds meegs par nakti spirdsinaja, tā ka ar rihta blahsmu atkal ar jauneem spehkeem warreja darbu sahkt. Dashedreis kad sweedri ar straumiti par waigeem tezeja, Pehteris sīmaid-

dams pee fewis runnaja: „Uk juhs manni Kreewupawalstneeki, juhsu Keisaram nau nekahds darbs gruhst! Kaut jelle man isdohthohs juhs usmohdinah no garriga meega, un juhs laimigus darriht us behtu behtneem!“

Pehtera beedriba ar zitteem strahdneekem nepastahweja ne diwi neddelas. Gaudrihs weenā sīndā winna pasihstami darbabeedri bij palikufufchi bailigi winna tuwumā. Dauds bij to, kas no tablenes nonehmufchees fhattijahs us Pehteri un kad winsch ar kahdu strahdneeku runnaja, tad kas wairs ne-abildeja tā kā beedris beedram mehds at-bildeht, bet winnam bij jadšird, ka to fauz par Keisarisku Majasteti.

Pehteram kas nemas nepatikka. Klauschinadams winsch dabuja sīnnaht, ka weens jaunellis no Zaardama fahdscha, kas Moskawā dšihwoja fawam tehnam us Zaardamu atlaidis grahmata, ka Keisars aiskreisojis us Hollandi un winsch ap scho laikū gan buhšchoht nonahzīs us Amsterdami; effoht jadohma ka winsch buhšchoht nahkt arri us Zaardamu fuggubuhweschānu mahzitees. Turflaht jaunellis bij apreffitjis Keisara augumu un winna seiju, tā ka winnu warreja eeshmeht un pasih. Pehteris taggad fawcem darbabeedreem kas winnu eeshmejušchi, arri fazzija ka winsch Kreewu Keisars ir; bet winsch tohs luhdsā lai winnu neturr par Keisaru, bet par darbabeedri, jo zittadi winnam effoht fawa mahzischānahs ja-atstahj un prohjam jareiso.

Zitti darbabeedri dšihwoja ar Pehteri tāpat eerastā wišē tā ar zitteem darbabeedreem. Schohs weenteefigus wihtus Pehteris uszeenija; bet no teem, kas bailigi no winna atschkibrabs, arri winsch pats atrahwahs; bet us teem kas ar liščligohm mehlehū un ahrigu gohdbihjaschānu winnam gribbeja peeglauditees, winnam nekad nebij labs prahts. Tē Zaardamā no fawas masas istabinas waldija Keisars fawu Kreewuwalstibu. Wakkarōs no darba pohrahzīs winsch rakstija lihds wehlai nakti un islaida daschas waijadšigas Ukases us Moskawu. Pehz septinahm nedelahm winsch schkibrabs no fawas mihtas Zaardamas atpakkah nahkdams us Amsterdami, tur winsch atkal peemitte fawā masā istabinā. Ur augstimahziteem wihtreem winsch schē dauds farunnajahs audsinadams fawu garru eefsch wišfadahm sīnnaschānahm.

Tē winsch pats sapirka wišfu materialī kas pee fugga buhweschānas waijadšihgs. No schi materiala winsch litka buhweht karrakuggi ar 60 lelgabbaleem. Strahdneeki strahdaja sem winna ustrandischānas, jo winsch pats bij meisteris, kas wišfu darbu pehz kahrtas eerahdija un pats strahdaja lihds. Kad fuggis bij gattaws, tad winsch to aifuhstija Baltā jubrā us Archangel pilsehtu.

Arri Amsterdamā Pehteris apfhattija wišfadas maschines, fabrikus un amatneeku weetas. — Tahda laipniga un paseemiga Keisara slawa ispaudahs ahrsemnēs pa wišfahm mallahm, un tē winnam peedahwahjabs daudis Hollandeeschi, Frantschi, Schweizi un Wahzeeschi luhgdami, lai winnus Keisars nemm fawā deenasti us Kreewusemme. Winsch schohs wihtus pahrbaudija un kurrus atradda ka tee bij derrigi mahziti waj augstās sīnnaschānas,

waj daschadd's amatōs, tohs winsch peenehna, tohs fuhtidams us Kreewusemni, lai tee Kreeweem buhtu par skohlotajeem. 1698. gaddā aischeisoja Pehters ar trim Farrakuggeem no Amsterdames us Londoni.

(Uf preekschu weht.)

Zauns telegrafs

bes kahdas skunstigas maschinas, bes gaischuma, bes elektizitetes un magnetisma.

Pee teem libds schim pasibstameem telegrafeem, kas taggad jau wissapfahrt semmes lohdei apsteepti un no ka leelaka dalka lassitaju tik to drahti buhs redsejusch, pa kō siana sibbina ahtrumā aisskreen, wiffas schihs augfscha minnetas leetas irr wajjadfigas. Tas spehls kas to drahti fatrihziina un to trihzeenu wedd libds ohtram gallam, to nosauz par galwanifku straumi.

Bet pee ta no proffessora Weinhold Ghennigē jaunisgudrota telegrofa tas nau wajjadfigas un tadeht apbrihnojams, ka weena dselsu drahte un kohka lahdiite, lai gan libds schim wehl ne papilnam, tad pa dalkai to paschu darra. Schi eerikta irr tik lehta ka katriis pats to warr isprohweht un ja lassitajs few schahdu gribbetu pataisibt, tad dohfschu plafschaku aprakstu, ka to lassiju.

Ta kastite jataisa no plahna faufa kohka, bet ne wis pawiffam zeeta, bet abbeem galleem wajjag wakkā buht. Pee kastites dibbina nu japeestiprina newiffai rupja drahts un ta jawell ja tablaki negribb, tad libds ohtrahm mahjahm un ohtris gals tapat ja-eelaisch tahdā pat kohka lahdiite, kas tik labb weenā stazionē kā ohtrā ja-uskarr ais kaut kā. Kad nu weens weenā waj ohtra weeta nostahjahs pee kastites un runna, tad ohtris kaiminds to wiffu aushi pee kastites turredams, warrehs dsirdeht un saprast. Schis brihnum's noteek zaur gaisa fatrihzeschannu, kas to zaur to kohka lahdiite pa drahtei wadda tablaki un warram tahdu telegrafu nosaukt par „tohrunnataju.“ Bet newarram wis wehl teikt ka schahds telegrafs reis stabfees weeta tam libdschinnigam jo schi eerikte us leelaku tablamu gan nederriga.

M. G—g.

Zauna grahmata.

No Jelgawas pilf. draudses mahzilata M. Schulz k. latweefcheem apgahdata nupat klajā nahkusi un buhs wiffur dabujama grahmata, kas sauzahs „S l i m m i b a s g u l t a.“ Ta pasneeds faldas eepreezinafchanas un gudras mahzibas no Deewa wahrdeem smeltas tiklab teem, ko Deewa rohka us flimneeku gultinas guldinajusi, kā ari teem, kam Deews ustizzejis un usdewis, zittus kohyt. Kad apdohmajam wiffas tahs behdu un sahju pilnas deenas, zaur kurrham muhsu flimneeki dabuhn eet, kā tur zil dascham weentulibā jawahrgst un ta dsilli noskummuffi dwehfele pehz eepreezinafchanas istwihkusi, tad warram gan ar firds preeku apfweizinaht scho grahmatinu, ko kristiga miblestiba preeksch muhsu mibleem flimneem apgahdajusi. Wiffas tahs swehtas dohmas tinnahs ap to stahstu no ta melmerufehrdfiga Matt. ew. 9, 1—8. un 4 gabalds (1) Tas flimmais, 2) Tee draugi, 3) Tas glahbejs, 4) Tee laudis) pazilla tohs nogurrufschus un stiprina us kristig. miblestibu, lai no tahm paschahm weetnahm, tur

waideschanas bals flanneja, warretu atflanneht pateizibas dseefma. Grahmatinu warr dauds reis lassibt un arween ar jaunu preeku. Gewehlam to wiffem kristigeem namma tehweem draudses, lai teem buhtu flimneem ko pasneegt. ja Deews teem weenu waj ohtru us flimneeka gultu guldinajis un gribb ar to fewischli sawas meera dohmas runnaht. Grahmata makfa eeseeta 20 kap. S.

Zannekka dohmas waffarā pee Wentas.

1.

Zau mehnes, swaignes kohpā dohdahs
Kā fillā jubrā stwinaas,
Un fluffums wiffas mallās rohdahs
Ji purweem migla pazellahs.

2.

Gans fadsenn sawus lohpus kuhiti
Un durwis zeeti tawijis;
Jr semneeks isstrahdajees gruhti,
Uf mahjahm dohdahs peekuffis.

3.

Pat putnisch paleef meera fluffi
Tas pohgojht irr apstahjees:
Bet Wenta kam jel Tu neduffi?
Kur freedama Tu aissreigfees? —

4.

Tu ischurkstedama prohjam wikno
Pa ohlahm un pa almineem;
Tē weetahm majas laiwās lihgo
Wirs Taweem skaidreem uhdeneem.

5.

Tur atkal rumbas uhdens schahkdams
Uf leiju semmē nowellahs,
Un jaukus sprehslus mehta krahkdams
Tee augsti gaisā pazellahs! —

6.

Man Dewis skattoht firdi aigrabhj,
Kā jaunu meitu aztinaas,
Un dohmas dsilli sawni ufkabhj
Ji wezzu laiku atminnaas.

7.

Jel stabsti Wenta mihla, dahrga
No wezzu Latwju karreweem;
Ko putto Tu tik witta bahrga
Waj Dewim wehl irr schehl pehz teem?

8.

Waj atzerrees wehl mihla Wenta
Kad meers ap Dewi waldija?
Un Latwju wibri Tawā frantā
Uf gohda swehtkeem fanahza? —

9.

Tee pehrkon tehswam uwpureja
Pee Taweem jaukeem krasjalleem
Un, lihgo, — lihgo, gawileja
Ap sawu deewu altareem.

10.

Waj sinni wehl, ka swechneeks nahza
Kas atnehma teem brihwibu?
Waj redseji, kā Latwji sahza
Teem rahdiht sawu firdibu?

11.

Waj atminnees tahs pillis staltas
Kas Tawā mallā stahweja?
Waj redseji tohs plaggas baltas
Kas winnu tohrnus puschoja?

12.
 Das beidses wiß! — Tif muhru druppi
 Wehl schè un tur irr redsami.
 Tur eefschâ mahjo puhzes, uñpi,
 Tee fehrâs balsis dstedami! —

13.
 Ir firds man puffi un schehlums rohdahs
 Schè Dawâ mallâ dohmajohht,
 Un prahts us wezzeem laikeem dohdahs
 Schohs tehwu darbus ufflattohht! —
 Birseneeku Krischjahnis.

Wisdeggun pappu.

ko es Zums gribbeju subdseht! Lai wiffu ko, bet tahdu zilweku isnerroschanu ne-eezeschu. Wezzene skaidri plihst ais dufmahm, kad tahdu apsmeecklu lai fluffu bahschohht asoti. A re, pappu, ar to leelo balli, ko muhjesi te nesen taifja, us ko manni arri eeluhdja, bet kas beidsohht manni pametta ahrpus durwihm. Râ mehs wiffi us to preezajamees! dohmajahm, tur tif nu buhs, zitteem gan feekalâs spanneem pa smakru gahsifees. Gaddijahs noeet lihds Wiffkam, tur jau tee brangakee farohdahs; weens fehd ais galda, allus glahse preefschâ; dsirdu ka effohht weens no pascheem beedribas presumenteeem; tas nehmahs teikt, ka mums kahdeem 5 neganti peetikla ko klausitees. Effohht taggad zitti laiki, mehs taggad wiffi effohht lungi; agrakee warroht eet — us laiku atpuhstees; latwu tauta effohht atwihstijusees un wißs wianai wallâ; un mehs lungi effohht sawâ starpâ wiffi brahli; waj weens uniwerstes isgahjis, waj nemaisastês bijis waj tif mahjâs usaudsis, waj lungs waj kalps, waj kundse waj kalpone, wiffi effohht brahli un mahfas. Zittur dsirdohht weenu ohtru isflawetu, to daudsinohht un waddajohht apfahht ka ehrmu gaili, bet latweeti nemm furru nemdams, nau nemas jamekle waj derrehs katra beedribâ; wiffi irr meisteri, katram warri list teateri spehleht, katrs leel sawu rakstu drucklahht, katrs taifja dseemas, katrs peegudro wallodai wahrduß, katrs raksta us sawu mohdi, katrs mahza ohtru, spreesch par debbest un semmi un irr gudrâ, ka skaidri brihnumâ. Bet tur arri neweenam ne-effohht brihw atrautees, fur kahda latweeschu sapulze, tur wiffieem wajagohht pulkâ buht, zerroht to arri no balles aispariht. Dewa mums katram pa glahsei; man tas wißs lohti patikka, ihpaschi tas, ka nu esmu lungs, teizu: presument teht pateizam, bet luhgtu, falkteet, waj tad tur wiffi tâ warresim us to balli eef? Gribbetu sawu wezzeni arri nowest, aishwianu nedet to tâ drufku aiskaitinaju un gribbetu nu peelabbinahht. Ravehz ne? winsch atteiza, lai tif nahloht, makfa jau nebuschoht nezil leela, nebe tur kahdi sweschneeku brammanni buhschoht, bet tif brahli. Kopirku nu jannas pastalas un pihpei mulstikli un mahjâs pahrnahjis falku us wezzeni: „Waj sinni ko no janna, aispariht temi weddischu us balli!“ Schi gan eefahloht smehjahs, bet kad tai nehmoßs eestahstihht, ka nu irr sawadi laiki, ka mums ja-atwihstahs lihdsi, ja-eet wiffieem balles, lai reds, ka effam tauta un netik tee „bauri“, ka manna seewa irr kundse lihds ar wiffahm zittahm, un ka ballè buhs brandwihna un allus pilna istaba un katra fuhri pa 3 swezges un us

latra galda pihragi un pa 7 muskantî un ap wiffieem danzohs un dseedahs un wesselu pusgaddu peetiks no tam ko runnahht — tad peedabuju arri wezzeni us balli. Sataifamees abbi, es apwecku sillohs swahrtus, apaanu jaunahs pastalas, eebahschu 5 mahrfas kullè, pihpi sohhdòs; schi atkal ruhtainohs lindrafus, falko aubi un farkano dekki us galwas, tâ eefim us balli. Ap balles nammu eet ka tschihlfi ween; tif ko pee-eesim, te kahds gohdihgs schihdelu puifchels manuidams, kas mehs effam, fahht faukt: „Dohdet zelle, te nahht 2 fungen us ballem.“ Simu zauri, redsu diwejas durwis, pa kurrachm lai nu eet? Pee-eeschu pee weenahm, tur fullainis ar baltu pakalli smeedamees praßfa pehz biketes. Gribbu klauschinahht, fur tahdu dinki dabuhn, te „schwaugsch!“ tahs durwis zeeti. Dsirdu ais mugguras smeijamees, bet negribbu fauna palift, eeschu pee ohtrahm durwihm. Râ norunnajuschî, tur atkal praßfa pehz biketes. Pa laimi eerangu sawu drangu, presumentî no Wiffka, ka tas paschawj galwu pa durwihm; es tam flahht: teht apschelohjeetees, isgahdajet, ka eefschâ teefam us balli. Bet kas to dohs, mans presuments nelectahs manni nemas pasihstohht, fakka „te jau gan nekâs Zums nebuhs, waj irr bikete?“ Saschuttis praßfu, ko tad bikete makfa? Dsirdu, ka makfajohht tif un tif. Tif dauds man gan nebij kullè, fahku wehl reis luhgt, lai kad ne wairahht, tad puffiti no ballites dohd, ka 2 mahrfas gribbu makfahht. Bet ne ka. Kas tam nu bij, kas nebij, us reisi prohjam un „schwaugsch“ arri ohtras durwis zeeti un mehs paleekam ahrpuffè. Negribbu dufmas rahdihht, falku us wezzeni: Wa dsi man te nemas nepatihht, eefim tahlahht, paturresim gudraki sawas mahrfas kullè un paklausifimees musiki te pat no ahrenes. Kamehr wehl tur stahwam nahht 3 tahdi resnwahderi, nebij nemas latweeschî, un bijis fur nebijis mans presumentinsch tâ scenahsis pa fleekni teem pretti un lohknadamees tohs sweizina un glauda un wedd bes kahdas biketes eefschâ. Waj ta nau schkelmestiba, brahli lihds ar wiffu wiuna kundsi pamest ais durwihm un tahdus sweschus brammannus, kam pascheem deen deenas balles netruhht, kurrus wehl aishwaklar pee Wiffka tâ nosohboja, ka funnam bij jasmeijahs, tahdus tee laisch eefschâ un laisa fur peekluhdami. Waj tas irr pareisi? Waj tâ buhs brahleem darriht? Un ja lungi paliks lungi un ja praßts, nabags un nemahzihhts newarr wiffur pulkâ eet, kam tad to tuhlt neteiza? Ravehz tad us latweeschu balli tâ isnerroja

Bohrmann Undschu
 ar wiffu wiuna wezzeni.

Atbildas.

3.....i — 3. Dauds labbas deenas, ko mißta firds Zums subta! fazzihht, ka Zuhfu pateekgl wahrdi pee man gohdâ irr un gohdâ buhs. Par neekeem nebehdajetees.

3. H. — 3. Warreet gan pastanohht, ka wiffi kas gribbehs, warrehs wehl no 1. Zult us pusgaddu Latw. aw. apstelletees. Ar pastanadu makfahs par pusgaddu 85 kap. Lihds schim irr 4 tuhlt. aw. nehmeju.

W. S. — 3. Dauds palbeews par Zuhfu mißku firdi, bet tomehr man jafalka, ka isgi wairâ to darbu negribbu paturrecht. Aishwianu man par dauds laika un spehta.

3. H. — 3. Wehl tas stikums stahw spehta, ka kristiteem nau brihw eet par faimes kaudihm pee schihdeem dshwoht. (Kurj. priv. ref. 4194.) Schihds tif warr par algadscheem peenem. Latw. aw. appahd.

Labbibas un pretišču tirgus Jelgavā, 29. Mai,
Rihgā, 27. Mai un Ceepajā, 12. Febr.
1872. gaddā.

	Malkaja par:	Jelgavā.	Rihgā.	Ceepajā.
1/2 Iščetiv. (1 rubru) rubru	2r. 20f.	2r. 45f.	2r. 30f.	
1/3 " (1 ") svešču	4 " 25 "	4 " — "	4 " 80 "	
1/3 " (1 ") mešču	2 " 10 "	2 " 30 "	2 " — "	
1/3 " (1 ") ausu	1 " 30 "	1 " 60 "	1 " 15 "	
1/3 " (1 ") širau	2 " 25 "	3 " 25 "	3 " — "	
1/3 " (1 ") rupju rudšu miltu	2 " 10 "	2 " 35 "	2 " 25 "	
1/3 " (1 ") bibešetu	3 " — "	4 " — "	3 " 25 "	
1/3 " (1 ") svešču miltu	4 " 50 "	5 " — "	5 " — "	
1/3 " (1 ") mešču putratnu	2 " 75 "	3 " 75 "	3 " 50 "	
1/3 " (1 ") kartošketi	— " 70 "	1 " 50 "	1 " — "	

	Malkaja par:	Jelgavā.	Rihgā.	Ceepajā.
10 pudu (1 birkovu) seena	3r. 50f.	4r. 50f.	4r. —f.	
1/2 " (20 mahz.) svečeta	4 " — "	5 " 25 "	5 " — "	
1/2 " (20 ") dšeles	1 " — "	1 " 15 "	1 " 90 "	
1/2 " (20 ") tabaka	1 " 45 "	1 " 25 "	1 " 80 "	
1/2 " (20 ") ščēštu apšinu	5 " — "	— " — "	— " — "	
1/2 " (20 ") frošna linnu	2 " 50 "	2 " 30 "	2 " — "	
1/2 " (20 ") kralka	1 " 90 "	1 " 20 "	1 " 20 "	
1 muzzi linnu sešļu	11 " — "	9 " 50 "	8 " — "	
1 " šķū	10 " — "	11 " 50 "	15 " — "	
10 pudu šarkanas šabls	6 " 50 "	6 " 25 "	— " — "	
10 " baltas rupjas šabls	6 " 40 "	6 " — "	6 " — "	
10 " " smalkas šabls	6 " 30 "	6 " — "	6 " — "	

Patr. Amišču avgabdatajs: J. W. Safranowica.

Sludinašanas.

No Stultes vagona waldišanas, Dohbeles aprinē, tohy sludināts, ka pec tabs paščas **10. Juni 1872** tas pahrtaiščanas darba pec Stultes šoblas namma, kurfch ar eerehkinaschanu to materialu peweščanu un loezeneku stelleschanu uš 1941 rubl. 55 kap. f., weh žinumermaana un mubneeta anščlaka, nolikts uš maščkfohščichanu nabks. Klabrakas šinas ir patr festdeen Stultes teefas namma dabujamas redseht. Žbrvāchi teef peemeldehts, ka 1/3 dalka salogs, tam tas uš ta darba gribt fohščit buhs ja-celeef. Stultē, 8. Mai 1872. 1

(Nr. 144.) Pag. wezzat.: R. Weinberg.
Scrihw.: Berg.

No Slampes vagona teefas teef ušaižinati wišfi tee, kam kahdas taišnos parahdu praščičanas no nomitruščha Raawas Peterneeku mahju fainneeta **Fris Putning** buhtu, kahdas libds **12. August f. g.** ščestan wecest, jo žittadi wiščem weena mubščitga kluffuzesčhana tīs ušlita. Tāpat arri tee, kas weeminnetam nelaiķim ko parahda buhtu, tohy ušlaukt, sawu parahdu libds wicsiometal deenat ašlibdšinat. Kas to wehrtā nenems, kritihs wehlatu dubbultigā šrapē. 2

Slampē, 6. Mai 1872.
(Nr. 59.) Preeščšchēdd.: J. Garraufs.
Teef. šcrihw.: Wieme.

Uš granti ščihš teefas špceduma no 3. Mai f. g. no Irlawas vagona teefas teef ušaižinati wišfi tee, kam kahdas praščičanas buhtu no teem pec Grendišu vagona peederrigeem nomitruščhem laulateem laudihm **Matthies un Erhne Bretsdorf**, tāpat tee, kam winaem kas buhtu jamakka, žaur šcho ušaižinati peh **gadda un deenas**, rehščināhts no weschās reišas ščihš ušludinaščanas, jeb kad tad kahda svehtdeena eekšitu, tad nabkamā teefas deenā, pec ščihš vagona teefas peemeldeht un ašlibdšinat ar to peedraudeščanu, ka tee, kas ar fawohm praščičanahm sebhahf nabks, ar winaahm atralditi un tee, kas parahdus šhehs, ušlumā nolikts šrapē kritihs. Ko lai teef wehrtā! (Nr. 462.) 2

Grendišu teefas namma, Mai 1872. (S. W.)

Neuhof Neufeltes vagona waldišana darra šinnamu, ka **30. Mai f. g.** no Neuhof Neufeltes maqasines 400 mehti rudšu uš wairabščobliščanu tīs pahrdohiti. Ta pahrdohiščhana notiks Mašē Babrebeles muiščā. 1

Neuhof Neufeltes pag. wald., 6. Mai 1872.
(Nr. 44.) Pag. wezz.: Kandertehn +++
Scrihw.: F. Rosewski.

Ratti no 24. uš 25. Mai ir tam Atobka Amburgas fainneekam **Saimann 2 širgi nosagti**, weens bruhns, 5 gaddi wezs, uš kreifu palkaf kahju baltā šrihva, 80 rubl. wehtis; ohts tunšči bruhns, 7 gaddi wezs, 75 rubl. wehtibā. Kas var teem sagteem širgeem klādru širau dohs, dabahs no augšča minnetā fainneeta **25 rubl.** pateižibas malkas.

No ženfures atweščehs, Rihgā, 29. Mai 1872.

No Bez-Platonēs pagasta teefas wišfi, kam kahdas parahdu praščičanas un malkaščanas peetahs mantibas ta nomitruščha fainneeta **Samel Grünfeld** no Uššinu Kāščof Ranne mahjahm buhtu, teef ušaižinatt, fewi tannē weenigā uš **6. Juli f. g.** nolikts terminā meldehts, jo wehlatu weenens neiqs kaurihs. 2

Bez-Platonē, 15. Mai 1872.
(Nr. 115.) Preeščšchēdd.: A. Weiland.
(S. W.) Teef. šcrihw.: A. Allen.

Jelgawa.

Žaur šcho daru es wiščem šinnamu, ka es ščheit var dakteru ešnu ušmettees. Mans dšhwotlīs atrohdahs leelajā eelā, wulšleau-taištija Wendekā namma, blakam šahajam Stolzgerim. Ar manim warr dabuht rannah: rihšis no wulšten 8 libds 10 un pawaktarēs no wulšti. 4 libds 5. 1

Dr. S. Claasen.

Lehgeris no škunštigeem druwu mehfleem,
Superfosfat
 (marka Packard)

jaun 10 gaddus ščinnē semme par derrigeem atrasti, pec

P. van Dyk, Rihgā,

leelajā šmilšču eelā Nr. 1, pretim biršču stubrim. 1

Jelgavā nau tas lehgeris wairš pec Kahrka Gūnthera, bet pec kaufmaana **K. Höpfera**, pec tirgas platšča.

Jelgawas draudses-banka,

no Jelgawas pilščeha draudses awgalwota,

ašdohd naidru pret ščlāhm no obliqacionehm	ā 9 proz. par gaddu.
" " " šelta un kudrableetahm	ā 9 " " "
" " " wehrywābrehm	ā 7 " " "
" " " jeb pahrdohd weščeles	ā 7-8 1/2 " " "
un weceemim naidu uš intresschm. Intresses teef no tabs deenas, kad kapitahls eemalščahs, awrechšinatās, un prohti: uš wehlnu gadda laita	ā 4 proz. par gaddu.
uš wlnu gaddu un ilgahf	ā 5 " " "

Jelgavā, April mehn. 1872.

Direkšija.

Jelgawa.

Žaur šcho daru es wiščem šinnamu, ka es ščheit var dakteru ešnu ušmettees, un dšhwotju aptekera **Gohišch k.** namma, libdščinātgā kreets-daktera **Willaret k.** dšhwotli, leelajā eelā, pretim Latw. basnāzai, 1 treppi uš augšča. Ar manim warr dabuht rannah: rihšis no wulšten 9 libds 11 un pawaktarēs no wulšti. 3 libds 5. 2

Dr. A. Brasche.

Šinnamu daru ka es Dohbelē, kaufmaana f. Dawidofšky naimā, dšhwotju un wiščadus mahju lohpuš abščetšču, arri rakšus: ka lihģščanas grabmatas un t. j. v. latweščhu wahju un kreewu walledā taiščhu. 1

Dombrowsky,
lohpu dakteris.

Preeščšch dahrsu kohpejeem.

Pec **J. W. Steffenhagen** un dehla Jelgavā ir dabujama šchi grabmata:

Masais šaknu-dahrsneekšs, jeb: Derrigi padohmi, ka wiščadās dahrsu šaknes jafehj, jakohj uš seemā ja-glabbā, sehklas ja-audse un t. j. pr., pehž daudi gaddu isprohwesčanas, (ar mažu aprišti un dabrša kalenderi šlāht) šaralšiti no S. Klewera, Kalletumuiščas dahrsneeka.

Malka 35 kap.

Drukahis pec J. W. Steffenhagen un dehla.